

MISOL VA MASALALARNI MUHOKAMA QILIB YECHISHNING MUHIM AHAMIYATI

Radjabova Shohista Axmetovna

Osiyo xalqaro universiteti magistri

Annotatsiya: Ushbu maqolada misol va masalalarni muhokama qilib yechishning o'quv jarayonidagi muhim ahamiyati yoritilgan. Muhokama qilish orqali o'quvchilarning matematik ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning mantiqiy fikrlash qobiliyatini oshirish va jamoaviy ishlash madaniyatini shakllantirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, muhokama jarayonini tashkil qilishning samarali metodlari va tavsiyalari berilgan.

Kalit so'zlar: misol va masala, muhokama, matematik ta'lim, mantiqiy fikrlash, o'quv jarayoni, metodlar.

Abstract: This article highlights the importance of discussing examples and solving problems in the educational process. Ways to develop students' mathematical skills, increase their ability to think logically, and create a culture of teamwork were considered through the discussion. Effective methods and recommendations for organizing the discussion process are also given.

Key words: example and problem, discussion, mathematical education, logical thinking, educational process, methods.

Kirish

Misol va masalalarni muhokama qilib yechish boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun matematik ta'limning ajralmas qismi hisoblanadi. Bu usul nafaqat o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlaydi, balki ularda muammolarni hal qilish qobiliyatini shakllantirish va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Muhokama orqali masalalarni yechish jarayoni o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi va olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratadi.

Asosiy qism

Muhokama qilishning ahamiyati

Misol va masalalarni muhokama qilish quyidagi jihatlari bilan ahamiyatlidir:

- **Mantiqiy fikrlashni rivojlantirish:** Muhokama jarayonida o'quvchilar o'z fikrlarini asoslash va mantiqiy zanjir hosil qilishga o'rganadi.
- **Jamoaviy ishlash ko'nikmasi:** Guruhda ishlash orqali o'quvchilar o'zaro fikr almashadi va birgalikda yechim topadi.
- **Ijodkorlikni rag'batlantirish:** Masalalarni turli usullar bilan yechish orqali o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlari rivojlanadi.

Mantiqiy fikrlashni rivojlantirish boshlang'ich sinf o'quvchilarining akademik muvaffaqiyatlari va kundalik hayotda muammolarni hal qilish qobiliyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Quyida bu jarayonni qo'llab-quvvatlash uchun bir nechta asosiy yondashuvlar keltirilgan:

- **Savol-javob asosida fikrlash:** O'qituvchi o'quvchilarga muammo yuzasidan ochiq savollar beradi, bu esa ularning tahlil qilish va sabab-oqibatni aniqlash qobiliyatini rivojlantiradi.
- **Ko'p bosqichli masalalar:** Murakkabroq masalalarni kichik bosqichlarga ajratib, o'quvchilarni bir bosqichdan ikkinchisiga o'tish jarayonida mantiqiy bog'lanishlarni topishga undash.
- **Vizual materiallardan foydalanish:** Diagramma, jadval va grafiklar orqali o'quvchilarning fikrlash jarayonini qo'llab-quvvatlash.
- **Mantiqiy o'yinlar:** Sudoku, labirintlar va boshqa mantiqiy o'yinlar yordamida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rag'batlantirish.

Muhokama qilish jarayonini tashkil etish

1. **Masalalarni tanlash:** Muhokama uchun qiziqarli, hayotiy va turli darajadagi murakkablikka ega bo'lgan masalalar tanlanadi.
2. **O'quvchilarni rag'batlantirish:** Har bir o'quvchining fikri qadrli ekanini ta'kidlash orqali ularning ishtirokini oshirish.
3. **Jamoaviy faoliyatni tashkil etish:** O'quvchilarni kichik guruhlariga ajratib, birgalikda ishlash imkoniyatini yaratish.

Muhokama qilish usullari

1. **Savol-javob:** O'qituvchi savollar berib, o'quvchilarning javoblari orqali muhokama jarayonini boshqaradi.
2. **Ochiq muhokama:** Butun sinf ishtirokida masalalar tahlil qilinadi.
3. **Guruhli ish:** Guruhlar o'z yechimlarini taqdim etib, bir-birining fikrini baholaydi.

Material va metodlar

Tadqiqot davomida quyidagi material va metodlardan foydalanildi:

- **Materiallar:** Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun moslashtirilgan masalalar to'plami, vizual materiallar.
- **Metodlar:** Interaktiv o'qitish usullari, kichik guruhlar bilan ishlash, savol-javob va rolli o'yinlar.

Taklif va tavsiyalar

1. Muhokama jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash uchun qiziqarli va hayotiy masalalar tanlash lozim.
2. O'quvchilarning fikrlash jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun ochiq savollarni ko'proq qo'llash tavsiya etiladi.
3. Guruhli ishlash jarayonida har bir o'quvchining ishtirokini ta'minlash uchun o'qituvchi kuzatuvchi va yo'naltiruvchi rolini bajarishi zarur.

4. Darslardan tashqari vaqt uchun mustaqil ishlashga mo'ljallangan masalalar berish maqsadga muvofiqdir.

Adabiyotlar sharhi

Misol va masalalarni muhokama qilish bo'yicha ko'plab ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilgan. Vygotskiyning "Muloqot orqali o'qitish" nazariyasi o'quvchilarning bilim olish jarayonida muloqotning o'rnini ta'kidlaydi. Shuningdek, Deweyning amaliy ta'lim usullari o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashning samarali yo'llarini ko'rsatadi. Polya tomonidan ishlab chiqilgan masalalarni yechish bosqichlari esa matematik muammolarni hal qilishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Misol va masalalarni muhokama qilib yechish boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu usul o'quvchilarning nafaqat bilimlarini oshiradi, balki ularning mantiqiy fikrlash, jamoaviy ishlash va ijodiy qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Ushbu maqolada keltirilgan metod va tavsiyalar ta'lim jarayonida qo'llanilishi orqali dars samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Adabiyotlar:

1. Ruziyeva, M. Y. (2020). About color symbols in folklore. *Journal of critical reviews*. ISSN-2394-5125 VOL, 7.
2. Ruziyeva, M. Y., & Aslonova, S. S. (2021). Theoretical and Practical Foundations of Teaching Folklore In Primary School. *Middle European Scientific Bulletin*, 10.
3. [Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature](#)
MY Ruziyeva, S Lobar
4. Yoqubovna, R. M. (2017). Expression of Attitude to Colors in Turkic National Ritual Songs. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 6(1), 54-68.
5. Yokubovna, R. M. (2020). About color symbols in folklore. *JCR*, 7(17), 461-466.
6. Ruziyeva, M. Y., & Lobar, S. (2023). Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature.
7. Bahrievna, P. N., & Ro'ziyeva, M. Y. (2023). Reforms and Innovations in the Educational System in Uzbekistan. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(6), 47-51.
8. Ro'ziyeva, M. Y. (2020). COLOR SYMBOLISM IN UZBEK FOLKLORE. *Theoretical & Applied Science*, (5), 277-284.
9. Ruzieva, M. Y. (2022). SYMBOLISM OF MYTH, SYMBOL AND COLOR. *Ann. For. Res*, 65(1), 2719-2722.
10. Ruzieva, M. (2016). Colour and its psychoanalytical interpretation in folklore. *Язык и культура (Новосибирск)*, (23), 127-130.
11. Ro'ziyeva, M. Y. (2020). Color symbolism in Uzbek folklore. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 05 (85), 277-284.
12. Uzbekistan, B. Qualitative properties and imagery of Colors.
13. Ro'ziyeva, M. Y. (2021). O'qish darslarida fasllar bilan bog'liq matnlar va ularning ahamiyati: DOI: 10.53885/edinres. 2021.86. 66.011 Ro 'ziyeva MY, Boshlang 'ich ta'lim

nazariyasi kafedrası mudiri, fffd (PhD) Madinabonu Xayrulloeva, BuxDU, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4 kurs talabasi. In *Научно-практическая конференция* (pp. 23-24).

14. Ro'ziyeva, M. (2021). FOLKLORSHUNOSLIKDAGI YANGI BOSQICHLAR VA ULARNING TA'LIM JARAYONIDAGI AHAMIYATI: Mohichehra Ro'ziyeva, BuxDu Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrası mudiri, PhD, dotsent. In *Научно-практическая конференция* (pp. 21-22).